

กระทู้ถามที่ ๑๔๗ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๑ มีนาคม ๒๕๔๔

เรื่อง การส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ดังต่อไปนี้
การจัดส่งแรงงานไปทำงานยังต่างประเทศโดยผ่านบริษัทจัดหางาน หรือการเดินทางไปทำงาน
โดยผ่านคนบางกลุ่ม หรือบางคน ก่อให้เกิดปัญหาการดักคั่น หลอกหลวง ลอยแพ แก่ผู้ขายแรงงาน
อยู่เนือง ๆ และเป็นจำนวนมาก ดังนั้นรัฐบาลจึงควรมีมาตรการป้องกันปัญหาดังกล่าว จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดส่งแรงงานไปทำงานในต่างประเทศอย่างไร ขอทราบ
รายละเอียด

๒. รัฐบาลจะช่วยเหลือผู้ขายแรงงานที่ถูกดักคั่น หลอกหลวง ลอยแพอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๓. รัฐบาลจะเป็นผู้ดำเนินการจัดส่งแรงงานเองทั้งหมดได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ขอทราบ
รายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ไพศาล จันทรภักดี

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

จังหวัดเพชรบูรณ์

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๕๗ ร.

ของ นายไพศาล จันทรรักดี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์

เรื่อง การส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศ

ข้าพเจ้า นายเดช บุญ-หลง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ขอตอบ
กระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดส่งแรงงานไปทำงานในต่างประเทศอย่างไร ขอทราบ
รายละเอียด

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้มีนโยบายในการจัดส่งแรงงานไปทำงานในต่างประเทศ
อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

๑. ส่งเสริมการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศให้ได้มากที่สุด เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน
ภายในประเทศและสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ

๒. ลดค่าบริการและค่าใช้จ่ายของแรงงานในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ (ค่าหัว) ซึ่ง
ปัจจุบันอยู่ในอัตราสูง โดยเฉพาะการไปทำงานได้หวั่น

๓. คุ้มครองคนหางานที่ไปทำงานในต่างประเทศ ให้ได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม โดยจะให้
การคุ้มครองทั้งก่อนเดินทางไปทำงานและขณะทำงานในต่างประเทศ

แต่ทั้งนี้การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว ต้องเป็นไปตามแนวทางหลักในการจัดส่งแรงงาน
ไปทำงานต่างประเทศ ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ๓ ประการ คือ

๑. จะต้องได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงานในด้านต่างๆ เพื่อกลับมาใช้ประโยชน์ในประเทศ
กล่าวคือสถานประกอบการในต่างประเทศนั้นเปรียบเสมือนเป็นแหล่งเทคโนโลยี และสถานฝึกฝีมือเพิ่มพูน
ทักษะให้แรงงานไทยมีมาตรฐานสูงขึ้น เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

๒. จะต้องมีการรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเหมาะสมเป็นธรรมไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องของค่าจ้าง
สิทธิประโยชน์ รวมทั้งได้รับเงินตอบแทนคุ้มค่ากับการไปทำงานในต่างประเทศ

๓. จะต้องมียุทธศาสตร์ชีวิต หรือมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีดูสภาพกับความเจริญทาง
เศรษฐกิจของประเทศที่ไปทำงาน เช่น สุขภาพร่างกาย จิตใจที่ดี มีสุขอนามัยดี และเมื่อเดินทางกลับ
ประเทศจะต้องมียุทธศาสตร์ชีวิตที่ดีขึ้น

๔. รัฐบาลจะช่วยเหลือผู้ขายแรงงานที่ถูกต้มตุ๋น หลอกหลวง ลอยแพอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม โดยกรมการจัดหางานได้สั่งการให้สำนักงานจัดหางานจังหวัดทุกจังหวัดทั่วประเทศ และสำนักจัดหางานกรุงเทพ ๕ พื้นที่ในกรุงเทพฯ ๑ ให้ดูแลช่วยเหลือคนหางานที่ถูกหลอกลวงจากสายหรือนายหน้าเถื่อนเป็นพิเศษ และเมื่อพบการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๗ คือมีการจัดหางานให้กับคนหางานโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลางแล้ว ก็ให้พื้นที่ที่เกิดการกระทำนั้น แจ้งความดำเนินคดีกับกลุ่มผู้หลอกลวงคนหางานโดยทันที โดยจะให้รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้ที่ถูกหลอกลวง สอบสวนข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการจ่ายเงิน หรือหลักฐานเกี่ยวกับการสมัครงานทั้งหมด เพื่อช่วยเหลือคนหางานที่ได้รับเงินที่ถูกหลอกลวงไปคืนและดำเนินคดีตามกฎหมายกับผู้กระทำผิดโดยเฉียบขาด โดยมีการประสานงานกับสำนักงานจัดหางานจังหวัด/สำนักจัดหางานกรุงเทพทั้ง ๕ พื้นที่ในกรุงเทพฯ ๑ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กองปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ และสถานีตำรวจภูธร เพื่อร่วมตรวจค้นจับกุมผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติจัดหางาน ๑

หากผู้ขายแรงงานที่ถูกดักจับ หลอกลวง ลอยแพ ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศไทยได้ กรมการจัดหางานก็จะดำเนินการประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือในการเดินทางกลับประเทศไทย เช่น กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ สถานทูต ฯลฯ และหากไม่สามารถกลับภูมิลำเนาได้ เนื่องจากไม่มีเงิน หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ จะมีการประสานงานกับกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อช่วยเหลือคนหางานต่อไป

นอกจากจะมีการดำเนินคดีและเรียกค่าเสียหายให้กับผู้ถูกหลอกลวงแล้ว กรมการจัดหางานยังได้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันการหลอกลวงคนหางานไปทำงานในประเทศและต่างประเทศ และให้ความรู้ความเข้าใจในการหางานทำ ตลอดจนข้อแนะนำในการช่วยเหลือผู้ถูกหลอกลวง ดังนี้

- แจกเอกสาร คู่มือ แผ่นพับ ไปสเตอร์ และจัดทำวีดิทัศน์ เรื่องการให้บริการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน เพื่อจัดส่งให้สำนักงานจัดหางานพื้นที่ในกรุงเทพฯ ๑ และต่างจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อออกเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้แก่คนหางานและประชาชนทั่วไป

- จัดทำเทปเพลงลูกทุ่ง ชุดการหางานทำ และวิธีการหลอกลวงเป็นภาษาท้องถิ่น เช่น อีสานเหนือ ฯลฯ แจกจ่ายให้กับหน่วยงานของกรมการจัดหางาน หมู่บ้าน และสถานศึกษาทั่วประเทศ

- ประชุมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้นำท้องถิ่น คนหางานและผู้สนใจทั่วไป

- ประสานองค์กรท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อสร้างความร่วมมือ และปลูกเรือในการรณรงค์ป้องกันการลอบกลวงคนหางาน

- ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีการรวมตัวจัดตั้งชมรมคุ้มครองคนหางาน เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารการหางานทำที่ถูกต้อง และให้ระมัดระวังการถูกลอบกลวง

- จัดทำบัญชีสาย/นายหน้าเถื่อนทั่วประเทศ โดยอาศัยแหล่งข่าวสารจากบุคคลในท้องถิ่น ส่วนราชการภาคเอกชน สื่อมวลชน เป็นต้น

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้มีมาตรการเพื่อป้องกันการลอบกลวงคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ ซึ่งได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการลอบกลวงคนหางานขึ้นเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๔ โดยมีปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นประธาน และคณะกรรมการชุดนี้ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน ๗ โดยแบ่งออกเป็น ๔ ชุด เป็นชุดปฏิบัติการ ๓ ชุด และชุดงานบริหารทั่วไป ๑ ชุด ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๔ ได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดแนวการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ คณะทำงาน ๗ ฝ่ายกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้จัดประชุมเชิงวิชาการ เพื่อให้คณะทำงาน ๗ ฝ่ายสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับความรู้และมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ และพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

๓. รัฐบาลจะเป็นผู้ดำเนินการจัดส่งแรงงานเองทั้งหมดได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ขอรบกวนรายละเอียด

ปัจจุบันการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศของคนหางาน มี ๕ วิธี ด้วยกัน คือ

๑. บริษัทจัดหางานจัดส่ง
๒. รัฐจัดส่ง
๓. นายจ้างพาถูกจ้างไปทำงานต่างประเทศ
๔. นายจ้างส่งถูกจ้างไปฝึกงานในต่างประเทศ
๕. คนหางานเดินทางไปทำงานด้วยตนเอง

โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเดินทางโดยบริษัทจัดหางานเป็นผู้จัดส่ง รองลงมาเป็นการเดินทางไปทำงานด้วยตนเองของคนหางาน โดยสถิติการเดินทางในแต่ละวิธี ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๔๓ มีดังนี้

วิธีการเดินทาง	ปี ๒๕๔๒		ปี ๒๕๔๓	
	จำนวน (คน)	สัดส่วน	จำนวน (คน)	สัดส่วน
- บริษัทจัดหางานจัดส่ง	๑๐๔,๖๖๐	๕๑.๗๐	๕๒,๔๕๗	๔๗.๕๑
- รัฐจัดตั้ง	๗๓๑	๐.๓๖	๕๒๘	๐.๒๗
- นายจ้างพาลูกจ้างไปทำงาน	๓,๖๗๒	๑.๘๓	๓,๗๕๕	๑.๕๗
- นายจ้างพาลูกจ้างไปฝึกงาน	๕,๓๑๕	๒.๖๒	๕,๓๒๓	๒.๗๖
- คนงานแจ้งการเดินทางด้วยตนเอง	๘๘,๐๓๘	๔๓.๔๕	๕๐,๘๕๘	๔๗.๐๕
รวม	๒๐๒,๔๑๖	๑๐๐	๑๐๙,๐๘๑	๑๐๐

จากสถิติข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเดินทางไปทำงานต่างประเทศโดยรัฐจัดตั้ง เป็นวิธีที่จัดส่งแรงงานได้ในจำนวนน้อยมาก แต่การดำเนินการจัดส่งแรงงานโดยรัฐนี้ยังคงเป็นวิธีหนึ่งที่มีความสำคัญในการช่วยเหลือนายจ้างในต่างประเทศที่ไม่สามารถเข้ามาทำการรับสมัครเพื่อหาลูกจ้างในประเทศได้ ซึ่งในกรณีที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม โดยกรมการจัดหางานได้รับการติดต่อจากนายจ้างในต่างประเทศให้จัดส่งแรงงานได้แล้วก็จะดำเนินการประกาศรับสมัครคัดเลือก และจัดส่งแรงงานให้นายจ้างในต่างประเทศ โดยแรงงานจะเสียค่าใช้จ่ายเท่าที่จ่ายจริงและน้อยที่สุด เช่น ค่าใช้จ่ายในการเตรียมตัว ได้แก่ ค่าหนังสือเดินทาง ค่าตรวจโรค ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ได้แก่ ค่าโดยสารเครื่องบิน ค่าธรรมเนียมการตรวจลงตราหนังสือเดินทาง (วีซ่า) ค่าธรรมเนียมสนามบิน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญาจ้างงานหรือกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ แรงงานไม่ต้องเสียค่าบริการแต่อย่างใด

อาจกล่าวได้ว่า จากสถานการณ์ในปัจจุบัน การที่รัฐบาลจะเป็นผู้ดำเนินการในการจัดส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศทั้งหมดนั้น ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากระบบการค้าของประเทศไทยเป็นระบบการค้าแบบเสรี รัฐจะดำเนินการได้เพียงเพื่อการแทรกแซงตลาด มิให้มีอัตราค่าบริการและค่าใช้จ่ายสูงเกินไปเท่านั้น นอกจากนี้รัฐยังมีข้อจำกัดด้านการหาดำแหน่งงานว่าง โดยตลาดแรงงานในบางประเทศ มีการแข่งขันซื้อ - ขายตำแหน่งงานในราคาที่สูงมาก ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถเข้าไปแข่งขันในจุดนี้ได้ ประกอบกับหน่วยงานของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน แต่อย่างไรก็ตาม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้มีมาตรการที่จะเพิ่มการจัดส่งแรงงานโดยรัฐให้มากขึ้น ดังนี้

- เจริญกับทางการของแต่ละประเทศเพื่อให้ส่งเสริมการให้บริการจัดส่งโดยรัฐ เช่น เจริญกับทางการได้วันเพื่อให้สนับสนุนให้นายจ้างใช้บริการจัดส่งโดยรัฐของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม โดยจะมีการลงนามในข้อตกลงเรื่องนี้ร่วมกันในเร็วๆ นี้
- ประสานสำนักงานแรงงานไทยในต่างประเทศ ในการแสวงตำแหน่งงานและแหล่งการจ้างงานในต่างประเทศ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์การให้บริการจัดหางานโดยรัฐให้นายจ้างต่างประเทศได้รับทราบข้อมูล
- ขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการไทยที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงการต่างประเทศ ในการติดต่อกับนายจ้างต่างประเทศเพื่อทำให้ได้ตำแหน่งงานเพิ่มมากขึ้น
- จัดคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารไปเยี่ยมเยียนแรงงานไทย และเปิดตลาดแรงงานใหม่เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนายจ้างต่างประเทศ
- เพิ่มการประชาสัมพันธ์ โดยการใช้คอมพิวเตอร์ระบบ INTERNET ให้คนหางานและนายจ้างได้ทราบการให้บริการจัดหางานต่างประเทศโดยรัฐแพร่หลายมากขึ้น
- เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้คนหางานที่ประสงค์จะไปทำงานต่างประเทศ มีความต้องการให้รัฐเป็นผู้จัดส่งให้มากขึ้น เพื่อคนหางานจะได้ไม่ต้องเสียค่าบริการ ยกเว้นค่าใช้จ่ายตามที่จ่ายจริงเท่านั้น ทั้งยังเป็นการป้องกันปัญหาการหลอกลวง โดยให้คนหางานไปลงทะเบียนไว้ที่หน่วยงานของกรมการจัดหางาน ทั้งในส่วนกลาง คือที่ศูนย์ทะเบียนคนหางาน ๗ สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ และสำนักจัดหางานกรุงเทพ ๑ - ๕ ในกรุงเทพมหานคร สำหรับในต่างจังหวัดสามารถลงทะเบียนได้ที่สำนักงานจัดหางานจังหวัดทุกจังหวัด
- เพิ่มมาตรฐานในการคัดเลือกคนหางานให้ได้คุณภาพตามความต้องการของนายจ้างอย่างแท้จริง โดยคณะกรรมการคัดเลือกลูกจ้าง ซึ่งกรมการจัดหางานแต่งตั้งร่วมกับนายจ้างต่างประเทศ เป็นผู้คัดเลือกคนหางาน ตลอดจนมีการอบรมเตรียมความพร้อมก่อนจัดส่งไปทำงานต่างประเทศฟรี